

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 11. De illis, à quib. possint indulge[n]tiæ co[n]cedi,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

III.

Porro legitimus indulgentiarum usus tunc contingit, cum in eo concurrunt omnia quae postea dicentur requiri ad illarum concessionem & acquisitionem. Sicut verò non est facile tale in usu contingere, ita nec est difficile multos, praesertim scordes, decipi putantes se potiri fructu indulgentiarum, cum res secus habeat. Possunt multi alij errores per eandem definitionem confurari: ut contendit Gregor. à Valen. in lib. de indulgen. cap. 2. Sed in ea re tanquam remotiore à praxi nobis propoli a, non immeritabilur: videri potest Suarez tom. 4. in tertiam par. disput. 49. sect. 5.

CAPVT XI.

De illis, à quibus possunt indulgentiae concedi.

SUMMARIUM.

- 112 Summus Pontifex potest, ac solus potest plenam indulgentiam conferre.
- 113 Episcopi, & Superiores Praelati infra Papam, possunt ex officio conferre indulgentias.
- 114 Extra propriam ditionem lucrandas, dare possunt suis: via functionibus autem tanquam non subditis, dare nequeunt.
- 115 Nullus Episcopo inferior potest ex officio indulgentiam dare, ne quidem si exemptus, potestatem in suis habeat quasi Episcopalem.
- 116 Ex commissione Papae vel Episcopi, potest quicumque Clericus indulgentiam concedere.
- 117 An possit laicus ex Papae commissione.
- 118 Inualidam esse indulgentiam Penitenti à Confessario non Episcopo concessam propria auctoritate: ut & concessam ab Episcopo excommunicato non tolerato.
- 119 Qui comprehenduntur nomine subditorum, quibus potest Episcopus indulgentiam concedere.
- 120 Indulgentia ab Episcopo concessa supra modum ei à iure determinatum, quatenus valeat.
- 121 Qualis sit Legati Apostolici & Summi Penitentiarij facultas concedendi indulgentiam.
- 122 Nec Vicarius Episcopi, nec capitulum sede vacante, potest concedere indulgentiam, nisi ex commissione.
- 123 Episcopus confirmatus à Papa, aut per huius literas prouisus, nondum tamen consecratus, potest indulgentiam concedere.
- 124 Abbates alique Religiosorum familiarum Superiores nequeunt indulgentiam concedere, etiamsi possint facere participes bonorum operum sui ordinis.
- 125 Documenta ostendentia differentiam inter communicationem eiusmodi operum & indulgentiam.

III.

Quae spectant ad eos qui possunt indulgentias concedere, & ex communi Doctorum sententia haberi notat Iosephus Angles in 2. part. Florum Theolog. ca. De indulgen. art. 3. sub initium. ista sunt.

Primo, Romanum Pontificem Petri successorem & Christum in terris Vicarium, posse concedere indulgentias; tum particulariter vni, vel alteri; tum generaliter multis ac etiam omnibus Christi fidelibus, pro remissione vel totius vel partitis poenae temporalis debita peccatis ipsorum. Id quod patet tum auctoritate Extravag. communis Vnigenitus, De poenitent. & remiss. tum etiam ratione: quia Summus Pontifex obtinet in Ecclesia summum principatum: ideoque plenissima dispensatio thesauri satisfactionum Christi & Sanctorum, quo in communi di. ata est Ecclesia, ei competit; petinde ac dispensatio communium bonorum teip. summo illius principi competit.

Secundo solum Romanum Pontificem posse concedere indulgentiam plenam. In quo Doctores ad cap. Quod autem De poenitent. & remiss. consentire notat Nauarr. in comment. de indulg. notab. 31. num. 2. Patet vero ex eo, quod ceteri Praelati, non nisi certi temporis, & solis suis subditis possint indulgentiam concedere, ut paulo post docet. Quod autem Nauarr. consequenter ex Panormit. & Felino excipit Concilium legitime congregatum: Suarez tomo 4. disput. 55. sect. 1. ostendit non habere locum, si ipsum Concilium sumatur ut distinctum à Summo Pontifice: sed tantum ut Summus ipse Pontifex ei per se, aut per suos legatos praesidet, & tanquam caput cum membris in vnum corpus mysticum

coalescit. Fundamentum ipsius est, quod Christus soli D. Petro dixerit Matth. 16. Tibi dabo claves regni caelorum. & Ioann. 21. Pasca oves meas. Cetera qui volent apud eundem videat, Scholastici potius, quam praesentis instituti propria.

Tertio, praeter Summum Pontificem, Episcopos & superiores Praelatos ex officio indulgentias conferre: non tamen ut illam plenam & pro tota Ecclesia; sed quae non sunt plurium quam quadraginta dierum; aut quando Ecclesia, siue ab vno Episcopo tantum siue à pluribus dedicatur, vnius anni iuxta expressam determinationem generalis Concilii Lateran. relata in cap. Cum ex eo de poenitent. & remiss. in nouatam à Bonifacio 8. in cap. Finali eodem tit. in 6. Item quae non pertineant ad omnes fideles iuxta definitionem Innocentii tertij in cap. Quod autem. De poenitent. & remiss. Et ratio est: quia sicut illi non sunt Praelati totius Ecclesiae, quibus tanquam summis Principibus conueniat plena bonorum communium dispensatio; sed sunt quasi secundarii Principes sub summo constituti; quibus cum aliqua tantum pars Ecclesiae attributa sit regenda; dispensatores sunt quidem thesauri satisfactionum, qui in Ecclesia conferuntur: possunt verò indulgentias concedere, sed non plenas, & intra vnam tantum Ecclesiae partem sibi attributam; nempe ex cap. Nostro, De poenitent. & remiss. Archiepiscopus, intra suum Archiepiscopatum; & Episcopus intra suum Episcopatum pro vi glossa. annotat ad verbum Prouinciam.

Quod quidem ex Palud. in 4. dist. 20. quest. 4. art. 3. principali concl. quarta, intelligendum est quoad personas, non quoad locum. Nam cum indulgentiae dentur personis, non autem loco, Episcopus indulgentiam quadraginta dierum sicut & licentiam confitendi alieno; dare potest suis subditis visitantibus locum aliquem pium extra ipsius Diocesim. Quam Paludani sententiam sequitur Suarez in ead. disput. 55. sect. 3. num. 17. Sed improbat in precedenti numero 6. quod ille subiungit si plures Episcopi similiter faciant suis subditis, atque Episcopus loci omnes ibidem concessas confirmet, illos qui sunt de confirmantis diocesi visitantes talem locum, posse tot quadraginta indulgentiarum lucrari; quot ab illis pluribus Episcopis sunt concessae. Improbationis rationem adfert: quod ea confirmatio ad talem effectum non habeat allam vim, quam delegationis propriae potestatis: quae non est maior quam concedendi indulgentiam 40. dierum. Eam autem concessam alicui loco non potest multiplicare per se: etsi successor. ipsius, ut idem docet consequentia num. 7. potest eidem loco concedere similem indulgentiam: quam vtramque, subditi ipsius lucrari poterunt: ut & eam quae eidem loco concessa adhuc esset ab Archiepiscopo.

Quarto: nullum Episcopo inferiorem posse ex officio indulgentiam concedere. Hoc patet ex cap. Accedentibus, De excessibus Praelar. Et ratio esse potest, quod potestas dispensandi thesaurum Ecclesiae competat ministris ipsius, pro ut expedit ad Ecclesiastici ministerij finem, qui est eiusdem Ecclesiae vtilitas: ad quam expedire ut talis thesaurus distribuatur tantum per Summum Pontificem, & Episcopos, patet quia ipsi soli in Ecclesiae communitate locum obtinent Principum (ad quos solus pertinere solet reus poenae debitas remittere) ut de Summo pontif. manifestum est: & de aliis Episcopis ex eo probatur, quod quisque Episcopus tantum tanquam Princeps praesit suae diocesi: quae propter vrietatem fidelium quos complectitur, formam quandam habet Reip. in qua ei qui praesit competit communi vtilitati prospicere: siue puniendo fontes, siue relaxando poenas. Quod quidem nequit dici de inferioribus Praelatis; qui regunt conuentus vel Parochias tanquam familias quasdam, non tanquam Rempub. aliquam: ita ut non sint tam Principes, quam principum quidam coadiutores. Neque obstat quod aliqui sint exempti, infiditatem habentes quasi Episcopalem: quia probabile est Summos Pontifices, sicut soli tanquam summi Principes cum accepissent à Christo: sic etiam solis Episcopis tanquam propriis & ordinariis Ecclesiae Principibus: illam iure ordinario communicasse: ut satis intelligitur ex cit. cap. Accedentibus. Ostendit quoque proposita ratio, quod cum Papa toti Ecclesiae praesit, omniumque curam debet gerere: non item alij Episcopi, potesta-

tem conferendi indulgentias illi competere plenè, non item his: sed ea ratione, vt in eis illa possit ab ipso Papa limitari ac restringi.

116. Vltimò ex commissione Papæ vel Episcoporum, posse quemque Clericum indulgentiam concedere. De hoc plenius Suarez in sequen. sect. 6. sed nobis sufficit id constare ex eo, quod indulgentiæ concessio, actus sit haud requirens Sacerdotalem ordinem (sicut Sacramentalis absolutio, aut poenitentia Sacramentalis impositio requirit) sed contentus sola Papali aut Episcopali iurisdictione. Ad quam quæcumque spectant, delegabilia esse, sententia est (teste Nauar. in citato notab. 13. num. 8.) recepta communiter. Quæ quidem delegatio, tanquam muneris Ecclesiastici, debet quidem fieri Clerico: non est tamen necesse vt fiat initio Sacerdotali, aliove sacro ordine; etiam si deceat eam Episcopo fieri potius, quam alteri Sacerdoti: & huic quam alteri Clerico data opportunitate.

117. An autem possit ex commissione Papæ laicus indulgentias conferre disputari solet: sed nobis sufficit paucis eade remonere: non videri tale quid negandum plenitudinis potestatis quam Papa habet à Christo: quandoquidem eiusmodi collationis minister, non est iure diuino particulariter designatus, sicut est absolutio Sacramentalis.

Documenta pro praxi ex antedictis deducta.

118. Nauar. ibidem à num. 9. ex antedictis deducta aliquot documenta notatu digna adfert. Primum est ab usum esse, si Confessarius inferior Episcopo, Poenitentem quem Sacramentaliter absoluit, indulgentiam concedat nullo munitus ad id proprio vel Poenitentis priuilegio: quia id præstare non potest ex officio, quod de iure annexum est dignitati Episcopali, vt patet ex cit. cap. Accedentibus. Videtur potest Suarez in ead. disp. 55. sect. 4.

Secundum est, Episcopum & Superiores Prælatos excommunicatos nominatim, aut ob notoriam Clerici percussionem, non posse indulgentiam concedere: quia per cap. Audiuimus 24. quæst. 1. caret vel suspensio sunt omni iurisdictione: quam indulgentiæ concessio requirit necessariò, cum hæc sit quidam illius actus. Sceleratos autem perinde ac sanctissimos posse eas concedere: quoniam per peccata mortalia iurisdictione, non tollitur neque suspenditur secundum omnes teste Nauar. loco cit. num. 11.

119. Tertium est Episcopum & Superiores Prælatos infra Papam, non posse indulgentiam aliis concedere quam subditis suis. Quo nomine comprehendendi omnes pertinet ad ipsorum diocæsim: non modo eos in quos possunt omnes actus iurisdictionis exercere, sed etiam exemptos Palud. in 4. dist. 20. quæst. 4. art. 3. principali concl. 4. bene probat ex eo, quod neque talium intentio fuit iterum petere, neque Papæ concedere exemptionem in ipsorum malum, seu detrimentum, quo carenter fructu indulgentiæ concessæ ab Episcopo, cæteris illo gaudentibus in eadem diocæsi. Præterea congruenter cap. Quod autem. De poenitent. & remiss. comprehendendi eos quibus fuerit à suis superioribus facta potestas talem indulgentiam querendi. De quorum Superiorum numero esse Parochum ad idem cap. Quod autem verbo Iudices, attigit glossa communiter (teste Nauar. in sequenti num. 13.) recepta. Nec obstat quod Parochus non possit dare indulgentiam, quia vt Palud. argumetur in preced. concl. 3. si curatus nondum Sacerdos potest alteri Curato suos subdicere, à quo accipiant Sacramentalem absolutionem, quam ipse dare non potest: poterit quoque eosdem subdicere Episcopo, vt ab eo accipiant peccatorum indulgentiam, quam ipse nequit illis conferre. Postremo comprehendendi eos, qui mediare saltem, sunt subditi: vt Archiepiscopo censentur esse, qui sunt de Episcopatu Suffraganeorum ipsius: iuxta cap. Pastoralis. De offic. Ordinarij: quibus ipsum posse indulgentiam concedere habetur expressè ex cap. Nostro De poenitent. & remiss.

120. Quartum est, indulgentiam ab Episcopo vel alio Superiore Prælato infra Papam vltra modum ante traditam ex e. Cum ex eo. De poenit. & remiss. concessam non valere ex cap. fin. eod. tit. in 6. nisi quoad id quod ipse concedere potuit, vt ibidem annotat glossa communiter teste Nauar. loco cit. num. 16. recepta. Videri potest Suarez in eadem disp. 55. sect. 3. num. 11. & aliquot sequentibus.

121. Quintum est: quod secundum glossam ad cap. finalis, De officio legati (communiter receptam teste Nauar. in sequenti num. 25.) Legatus Apostolicus intra fines suæ legationis potest indulgentiam concedere etiam perpetuam: id ei non conuenire ex officio, sed (prout explicat Suarez in cit. 3. sect. num. 22.) ex generali vel speciali commissione Papæ. Adde pariter: ex communicatione tantum, Summo Poenitentiario competere quod possit concedere indulgentiam centum annorū, prout idem Nauar. meminit in eodem notabili 13. num. 17. Namque sola Episcopalis dignitas est, cui tale officium annexum est iure ordinario: etsi dici potest, quod ex Panormit. subiūgi Nauar. Summum ipsum Poenitentiarium talem potestatem obtinuisse consuetudine præscripta sciente ac tolerante Papa.

122. Sextum est, neque generalem Episcopi Vicarium neque Capitulum Sede vacante, habere potestatem concedendi indulgentias: ne si quidem consuetudo sit in contrarium, vt ex Calder. habet Nauar. in eodem notab. 31. num. 6. quod tamen intelligendum est de consuetudine secundum se, & vt est quidam communis vsus, qui nihil in hac re potest nisi accedat authoritas Papæ illam scientis & approbantis. Videri potest Suarez in sequenti sect. 4. nu. 2. & 3. Neque refert quod Capitulum succedat Episcopo in iurisdictione, quia numquam succedit in dignitate: cui, vt antè habitum est, de iure potestas illiusmodi coniuncta est, & quasi ei reseruata.

123. Septimum est, eos qui in Episcopos aut Superiores dignitates electi sunt, & confirmati à Summo Pontifice; etiã si non sint in Episcopos consecrati, immò etiam si nondum sint Sacerdotes, posse indulgentiam conferre secundum D. Thomæ, & Panorm. sententiam communiter receptam vt habet Nauar. in preced. num. 4. Addens id ipsum quoque esse dicendum de promouo per literas Apostolicas, siue cum presentatione, seu absque illa. Id quod Suarez approbat in preced. sect. 3. num. 48. Ratio verò esse potest quod illi per dictam confirmationem vel promotionem præficiantur populi, quos regunt tanquam proprij ipsorum principes Pastores: quod est acquirere Episcopali dignitatis iurisdictionem: cuius actus quidam est, concessio indulgentiarum.

124. Octauum est: Abbates aliarum, que religiosarum familiarum Prælatos concedentes suis indulgentiam, id generali aut speciali priuilegio, tanquam Papæ vel Episcopi commissarios facere, aut nullius valoris concessionem esse. Nam illi non sunt de numero Prælatorum quibus commissaria est dispensatio communis thesauri Ecclesiæ: cum non polleant Episcopali dignitate. Neque refert quod possint bona opera & satisfactiones suorum subditorum aliis accommodare (vt censentur cum omnium bonorum sui ordinis, participes faciunt bene de eo meritos) quia id non est concedere indulgentiam, seu applicare alienas satisfactiones sumptas ex communi Ecclesiæ thesauro: cum illi ex hoc nihil sumere possint: ne quidem ipsas suorum satisfactiones in eodem thesauro iam repositas: vt censentur repositæ omnes præteritæ superabundantes: siquidem eo ipso quod necessariè non fuerunt ipsi ad satisfaciendum pro seipsis, neque fuerunt particulariter applicatæ alijs, accesserunt ad communem Ecclesiæ thesaurum. Itaque possunt tantum satisfactiones subditi futuræ applicatæ alijs, sicut subditi ipsi per se possent singulis suas, & quilibet etiam laicus, possit suas; ex Nauar. in eodem notab. 31. num. 18. Qui etiam habet in preced. num. 14. Episcopum posse facere participes bonorum, que sunt in suo Episcopatu, eos qui sunt alterius Episcopatus, etiam Episcopos ipsorum inuito, quia id aliud quid est ab indulgentia. Item que in seq. num. 20. & tribus sequentibus infert ex hac doctrina sequentia documenta.

Primum est, dictam communicationem bonorum operū non tollere obligationem adimplendi poenitentiam à Confessario impositam, quam indulgentia tollit. Secundum est, illam non renocari per eas bullas indulgentiarum quibus omnes aliæ indulgentiæ suspenduntur. Tertium est, vno nomine talem communicationem videri commodiorem, quam indulgentiam: eo quod nimirum, illa non tantum, sicut hæc, proficit ad satisfactionem pro temporali pœna in presenti vel in futuro seculo subeunda; sed etiam valeat de congruo, ad obtinendum augmentū diuinæ gratiæ in anima conseruata aut ad se preparandū ad illius perditæ recuperationē & ad bene

121.

122.

123.

124.

De hac re So-
tus in
4. dist.
21. q. 1.
art. 4.
sub fine
& la-
rius
Suarez
in ead.
disp. 125.
55. sect.
5.

operan-

operandum, ac firmius fortiusque resistit, adum Dæmoni, mundo, & carni. Altero autem nomine cenferi minus commodam, nempe quod per indulgentiam pœna peccatis debita certius solvatur, cum talis satisfactio fiat ex thesauro infinito, qui deficere nequit: facta verò per dictam communicationem nitatur mentis satisfactorijs, quæ supersunt communitati, omnia valoris finiti, & interdum pauca, aut etiam nulla, propter ipsius communitatis superuentem necessitatem, cui omnia applicantur.

CAPVT XII.

De causis legitimis concedendi indulgentias.

S V M M A R I V M.

- 126 Pia causa necessaria est ad validam concessionem indulgentiæ.
 127 Obiectio in contrarium cum solutione.
 128 Quis actus talem causam continere censetur.
 129 Notanda pro eiusdem causa sufficienti intelligentiæ.
 130 Difficultas de proportionem requisita inter indulgentiam, & ipsam causam piam.
 131 Non esse necessarium ad validitatem indulgentiæ ut causa pia, propter quam datur, æquiualeat ei.
 132 Sed quacumque pia causa sufficere potest, ut indulgentia valeat; nõ tamen ut sit discretæ.
 133 Obiectio in contrarium cum solutione.
 134 Magnæ indulgentiæ concessio pro causis pijs quæ apparent paruas, quo modo excusentur.
 135 Quid sit respondendum obiectantibus ab usum.

126. **C**ommunis Doctorum consensus est (ut initio 7. capituli lib. de indulgent. Gregor. à Valent. & Suarez tom. 4. disput. 54. sect. 1. num. 2. notant) ut indulgentia sit valida, non sufficere voluntatem concedentis, sufficientem concedendi potestatem habentis: sed adhuc requiri causam piam, id est, iuxta D. Anton. in 1. part. tit. 10. cap. 318. 2. versu 2. opus aliquod ad Dei honorem, & proximorum Ecclesiæ utilitatem ordinatum: Cuius tanti consensus ratio est: tum quod in Concilio Constant. sub finem inter articulos de quibus interrogandus esset suspensus de hæresi Wiclefi, tunc grassante, iste ponatur à Martino quinto, Num credat Papæ omnibus Christianis verè contritis & confessis, ex causa pia & iusta posse indulgentias concedere in remissionem peccatorum: tum quod Clemens sextus in Extratag. communi Vnigenitus, De pœnit. & remiss. aperit & dicat Christum commisisse thesaurum indulgentiarum, dispensandum per Papam & ipsius successores; propriis & rationabilibus de causis. Quod idem dixit Leo decimus in Bulla de indulgentiis edita anno Domini 1518. quinto idus Nouemb. Accedit quod Innocentius tertius in cap. Cum ex eo de pœnitent. & remiss. damnet indulgentias in discretas; quales censentur quæ sine rationabili causa dantur. Accedit quoque ratio: quia Prælati non sunt domini thesauri indulgentiarum, sed tantum dispensatores, ut citata verba Extratag. Vnigenitus satis ostendunt: proindeque non habent potestatem aliquid ex illo sumendi, nisi secundum intentionem Christi & Sanctorum ex quorum bonis, id est satisfactorijs, ille constat. At Christi & Sanctorum intentio fuit, ut nõ nisi in Ecclesiæ utilitatem, & diuinæ gloriæ incrementum memoratus thesaurus dispensaretur. Nec enim dubium est quin omnia sua retulerint in eum finem. Quæ cum ita sint, ut indulgentia validè conferatur, præter sufficientem conferentis auctoritatem, requiritur causa pia seu iusta, & rationabilis.

127. Si quis opponat relaxationem pœnitentiæ à Confessario iniunctæ, factam etiam sine causa à Romano Pontifice, posse ita valere; ut si cui iniuncta est non teneatur illam implere. Respondet Nauar. De indulgent. notab. 15. num. 11. posse quidem Papam, etiam sine vlla causa indulgentiam concedere, quæ tollat obligationem implendi pœnitentiæ iniunctam, non tamen quæ pœnam condonet taxatam iudicio Dei pro peccato remisso: quia quantumuis iure humano constituta (de quorum numero est pœnitentiæ impositio tanquam facta ab homine) si bene constituta sint non debeant sine iusta causa destrui: eorum tamen destructio, sine iusta causa per Papam facta, tenet: non verò destructio eorum quæ sunt iure diuino constituta, cuiusmodi esse istud, ut indulgentia non

detur sine iusta ac rationabili causa; ratio paulo ante proposita satis ostendit, & latius tractat Suarez in citata sect. 1. & sequen. 2.

De causa pia requisita ad concessionem indulgentiæ.

S E C T I O I.

Porro dicta pia causa (ut ex Calet. habet Gregor. à Valent. non longè à citato initio) contineri potest quocumque actus, ex quo aliqua Ecclesiæ utilitas, aut Dei gloria redundet: siue per se, siue ob aliquem respectum, quem is habeat ad aliquid ex quo talis utilitas vel gloria proueniat, aut probabiliter existimetur prouentura, etiam si res secus forte habeat: ut v.g. quando Papa pro indulgentia obtinenda, aliquid piû opus faciendum iniungit in eum finem, ut inter duos principes stabiliatur pax, quæ videtur cedere in Ecclesiæ commodum; & reuera cedit in detrimentum.

Potest item esse: tum actus exterior, ut recitatio aliquarum pœnam, elemosyna, peregrinatio: tum interior, ut meditatio passionis Christi, examen conscientiæ, &c. Potest quoque esse non modo actus proprius, sed etiam alienus, ut est ille quo continetur pia causa, pro qua defunctis indulgentia per modum suffragij conceditur: is enim executioni mandatur, non ab ipsis defunctis, sed ipsorum nomine à viujs. De qua re postea suo loco. Potest præterea esse non modo actus futurus quem tunc oportet exequi, cum acquiritur indulgentia: sed etiam præteritus; ut cum morientibus indulgentia datur propter opera bona quæ ipsi, vel alij fecerunt: neque aliud siue ab ipsis, siue ab alijs loco ipsorum faciendum exigitur: prout ex Durando & quibusdam alijs consequenter refert Gregor. à Valent. & Nauar. attigit in comm. De indulgent. notab. 22. num. 36. Potest denique esse actus alioqui debitus & positus in præcepto: Quod cum Angelo & Cordub. contra Syluestrum idem Gregorius tenens, in illius ac præcedentium confirmationem adfert: quod omnibus illis modis indulgentia concedatur ob causam, quæ in Ecclesiæ utilitatem & Dei gloriam cedit. Quod quidem, iuxta antedicta, sufficit ut Ecclesiæ thesaurus censetur secundum Christi & Sanctorum intentionem dispensari. An autem quælibet talis causa ad indulgentiam necessaria, debeat eidem æquiualeat, nec quantalucumque causa pia ad quantamcumque indulgentiam sufficiat, difficile est statuere: nostro autem Instituto satisfaciemus notando sequentia.

Primum est: distinguendum esse in hac difficultate inter causam propriam indulgentiæ, seu relaxationis pœnæ temporariæ pro peccatis debitiæ; & causam propriam concessionis indulgentiæ; hæc enim est opus aliquod piû iuxta antedicta; illa verò est Christi & Sanctorum satisfactio peccatori applicata ex thesauro Ecclesiæ.

Secundum est: non esse necessarium ad validitatem indulgentiæ, ut opus piû pro quo ipsa datur, in complacencia & acceptatione diuina æquiualeat remissioni per indulgentiam ipsam factæ; alioqui enim eadem remissio esset referenda ad id ipsum opus, quo (utpote æquiualeat) tota compensaretur: non autem in dispensationem thesauri Ecclesiæ. Quod quidem dicere, est indulgentiæ vim & rationem tollere, ut patet ex definitione illius tradita in præcedent. cap. 10.

Tertium est, rationabilem esse alicuius indulgentiæ causam, intelligi posse dupliciter; primò de ea quæ ad hoc sufficit, ut indulgentia vere, valideque detur secundum intentionem Christi & Sanctorum, quorum sunt ea bona quæ dispensantur. Secundò, de ea quæ ad hoc sufficit, ut secundum intentionem prædictam, indulgentia non modo verè & validè, sed etiam discretè, & sine scandali periculo concedatur. Quo posteriore intellectu; communiter admittitur causam rationabilem non cenferi quancumque piam; sed quæ si non absolutè, saltem secundum proportionem æquiualeat indulgentiæ: ita scilicet ut quanto maior indulgentia conceditur, tanto maiorem causam piam suppetere oporteat. Id quod recta ratio sic dicit, ut contraueniendo agatur indiscretè, & pusillis occasio detur contemnendi indulgentias, tanquam res parui momenti: aut quæ potius ad viuendi licentiam quam ad vitæ emendationem facere videantur: aut etiam existimandi Prælatos à quibus conceduntur diffi-